

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Κλαάμα η κυρία...

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΑΕΝΑΟΝ

ΕΚΔΟΣΗ 2α 2017

Εισαγωγή

Μια ατακα του Χαρυ Κλυν εκανε μια και μονη λέξη, το κλαμα, να πρει την πιο εκφραστικη εκφωνηση της δημωδους γλωσσας. Ετσι προφερμενη σημαινει θρηνητικό κλάμα.

Πολλες λεξεις δηλωνουν το κλαμα και αυτές εξεταζονται εδώ μαζί με την ετυμολογια τους και τις εκφρασεις και παροιμιες που δημιουργησαν

Βούρκος

Σημασία:

Θολά, ακάθαρτα νερά (του βυθού ή οχετού), λασπόνερα:
το· πληθ. βούλκα, βούρκα.

ΚΡΙΑΡΑΣ , Λεξικόν της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημώδους Γραμματείας
βούρκος ο [νύρκος] O18 : 1. νερουλή λάσπη, κυρίως του πυθμένα της θάλασσας, των ποταμών και των λιμνών: Το μπαρμπούνη είναι ψάρι του βούρκου. 2. (μτφ.) ηθική κατάπτωση, ανηθικότητα· βόρβορος: Ζει / κυλιέται / έπεσε στο βούρκο της ακολασίας.

Εγκυκλοπαιδικά:

Η νερουλή λάσπη του πυθμένα όταν ανακινηθεί ελαφρά δημιουργεί ένα θόλο νερό. Αύτη η θολούρα είναι παρόμοιε με την μείωση της ορατότητας που υφίστανται τα μάτι του ανθρώπου όταν δακρύζει.

Το βούρκωμα διαπιστούται από τον βλέποντα από την θολούρα της όρασης και από τους τρίτους από την ύγρανση με δάκρυα του ματιού του.

Όταν τα δάκρυα ρέουν ελευθέρα στις παρειές δεν έχουμε πλέον βούρκωμα αλλά κλάμα. Η θολούρα εξακολουθεί να υπάρχει για τον κλαίοντα.

Ετυμολογία:

βούρκος

θολώνεται, ταρασσεται και γίνεται ως το βούρκος (Φλώρ. 1361)·
γιατί 'μαι βούρκα και πηλά κι όλο ατσαλιές γεμάτη (Ερωτόκρ. Ε' 1138).

[πιθανον σχετίζεται με το **βρυξ*** μεσαιωνικο λατινικο **burca** (Αλεξίου 1981: II 77).
Η λέξη από το 13ο αιωνα (LBG), στο Du Cange (-α) και σήμερα]
ΚΡΙΑΡΑΣ , Λεξικόν της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημώδους Γραμματείας

(*) **βρύξ**, από το οποίο απαντά μια αιτ. **βρύχα** στους μεταγεν. ποιητές· πρβλ.

ὕποβρύχιος

(LSJ Liddel-Scott-Jones Greek - English Lexicon)

Βουρκώνω

βουρκώνω [vurkóno] P1α παθητική μετοχή παρακειμένου **βουρκωμένος** :
Σημειώνει αρχίζω να δακρύζω (από συγκίνηση, λύπη, στενοχώρια):
Βούρκωσαν τα μάτια μου. Προσπάθησε να μη δείξει ότι ήταν
βουρκωμένη. Μάτια **βουρκωμένα**. || (μτφ.): **Βουρκώνει** ο ουρανός,
είναι πολύ συννεφιασμένος και έτοιμος να βρέξει.

Συνώνυμα

Θολώνω αντι βουρκώνω. **Θόλωσε** το μάτι του περισσότερο όμως από οργή
ή μίσος. Παρομοια φράση «**θόλωσε το μυαλό του**» κλασική δικαιολογία των
δολοφονών για εγκλήματα ζηλοτυπίας και κτηματικών διαφορών, τα γενομένα
δηλαδή «**ένθρασμῶ ψυχῆς**»

Ομόχηα

Βουρκί, βουρτζί

Σακι, Σακουλι, πηρα, δισάκι, ντουρβας, ταγαρι.
Κυπριακό ιδίωμα.
'Ντα τον θέλεις κόρη μου
εσού τον δασονόμον;
Να μπαίννει μεσό τον καβενέν
με το βουρτζίν στον νώμον!

Βούργια, Βουρκα, βουργιάλι

Στο κρητικό ιδίωμα
Σακι, Σακουλι, πηρα, δισάκι, ντουρβας, ταγαρι.

Κλάμα

κλάμα O48 : ροή δακρύων ως εκδήλωση μιας δυσάρεστης ψυχικής
κατάστασης ή σωματικού πόνου: Αρχίζω / βάζω / μπήγω τα κλάματα. Σπαράζω
/ σκάω / βαλαντώνω στο κλάμα~. Ξέσπασε σ' ένα βουβό ~. Το πρώτο ~ του
μωρού. ||. (προφ.): Έπεσε κλάμα! Έριξα ένα κλάμα! ΦΡ για κλάματα, που είναι
τόσο άθλιο, ώστε προκαλεί ειρωνικά σχόλια: Γιατρός / γαμπρός για κλάματα.
για γέλια* και για κλάματα. τον πήραν τα κλάματα, άρχισε να κλαίει.

Σε πολλά ιδιώματα η γενική γίνεται του **κλαμάτου** όπως το αίμα του αιμάτου.

... ο βασιλιάς ελούθη του **κλαμάτου**
Ο κάουρας -Ακριτικό Κύπρου

λόγω φυσικού ή άλλου ερεθισμού: Τα μάτια της γέμισαν δάκρυα. Αναλύθηκε / ξέσπασε σε δάκρυα. Τον παρακαλούσε με δάκρυα στα μάτια. Δάκρυα χαράς / μετανοίας. Το πρόσωπό της ήταν πλημμυρισμένο στα δάκρυα. Προσπαθούσε να συγκρατήσει τα δάκρυά του. Μου ήρθαν δάκρυα στα μάτια. Τα δάκρυά της κυλούσαν ποτάμι. Καθάριζε κρεμμύδια και τα μάτια της γέμισαν δάκρυα. Καυτά* δάκρυα. (έκφρ.) μαύρο ~, για πολύ κλάμα. χύνω* δάκρυα. κροκοδείλια* δάκρυα. (τρέχει) το ~ κορόμηλο*. μέχρι δακρύων, για να δηλώσουμε μεγάλη συγκίνηση ή έντονο γέλιο: Συγκινηθήκαμε μέχρι δακρύων. Γελάσαμε μέχρι δακρύων. τον πήραν τα δάκρυα, άρχισε να κλαίει. 2. οτιδήποτε μοιάζει με δάκρυ ή κυλάει σαν δάκρυ: Τα δάκρυα της ρητίνης. || (αρχιτ.) σταγόνα4.
«Σώπασε κυρά Δέσποινα, καὶ μὴ πολυδακρύζης,
πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλι δικά μας θά `ναι».

Θρήνος

Θρήνος ο : 1. έκφραση βαθύτατου ψυχικού πόνου με κλάματα, κραυγές, ομιωγές κτλ.: Ακούγονται οι θρήνοι της από μακριά. Θρήνοι και κοπετοί. || Έγινε ~. (έκφρ.) ~, κλαυθμός* και οδυρμός. || **Επιτάφιος* Θρήνος**. 2. λόγος, συνήθ. έμμετρος, με τον οποίο εκφράζεται βαθύτατη θλίψη για κάποιο δυσάρεστο γεγονός: ~ της Κωνσταντινουπόλεως, ποίημα το οποίο **θρηνεί** την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Τούρκους. **Λαϊκοί Θρήνοι, μοιρολόγια**.

Η λέξη **θρηνος** ήδη στον Όμηρο, Ηροδοτο και τραγικούς. Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα **θρέομαι**: θρέομαι, αποθ. μόνο στον ενεστ., φωνάζω μεγαλόφωνα, ξεφωνίζω, σε Αισχύλο, Ευριπίδη.

Από το **θρηνος** το αρχαίο ελληνικό ρήμα **θρηνεω** 9συνηθ. Συνηρημενο **θρηνω**) και **θρηνωδέω**, μέλ. -ήσω, τραγουδώ θρηνητικό άσμα για κάποιον

Παραγωγή

ο **θρους**: θόρυβος σαν από πολλές φωνές, το θρόισμα,

ο **θρυλος**: θόρυβος που προκαλείται από πολλές φωνές κραυγή, βοή, γογγυσμός

Αξιοθρήνητος
Πολυθρήνητος
θρηνητικός

θρηνώ· μέσ. αόρ. θρηνίστηκα.

I. Ενεργητικο α) (μτβ. και αμτβ.) κλαίω, θρηνώ:
(Διγ. Άνδρ. 4126)·

β) (με σύστ. αντικ.):
(Φλώρ. 90).

II. Μέσ. (μτβ. και αμτβ.) κλαίω, θρηνώ:
θρηνούνται τη σκλαβιάν τως (Λεηλ. Παροικ. 243)·

εκλαίγαν κι εθρηνούντα (Τζάνε, Κρ. πόλ. 24817)·
απήτις εθρηνίστηκεν, πάλιν μοιρολογάται (Ριμ. κόρ. 748).

[αρχ. θρηνέω. Η λ. και σήμ.]

Ιερεμιάδες

Τα γραπτά του προφήτη Ιερεμιά με τίτλο «θρήνοι» . Συνώνυμο του **κλάψεις, θρήνοι, μεμψιμοιρίες.**

Ο Ιερεμίας καθώς **θρηνεί** για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ. Πίνακας του Ρέμπραντ
Ήταν μια αρσενική Κασσάνδρα. Όλο συμφορές προφήτεψε.

Οδύρομαι, οδυρμός

όδύρομαι[ῶ], αποθ. κυρίως σε ενεστ. και παρατ., Επικ. παρατ. οδύρετο, οδύροντο (χωρίς αύξηση), Ιων. οδυρέσκετο· μέλ. οδύροῦμαι, αόρ. α' ὠδῦράμην (σε Τραγ. τύπος δύρομαι, χάριν μέτρου), θρηνώ, ολοφύρομαι, πενθώ για· 1. με αιτ. προσ., σε Όμηρ., Σοφ.· με αιτ. πράγμ., ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν, πενθούσε γι' αὐτήν, δηλ. επειδή του ἔλειπε, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, νόστον ὀδυρομένη, στο ίδ. 2. με γεν. προσ., πενθώ για κάποιον, για χάρη κάποιου, σε Όμηρ.· 3. με δοτ. προσ., ολοφύρομαι, θρηνώ για ἢ ἐνώπιον ἄλλων, στον ίδ. 4. ἀπόλ., ολοφύρομαι, πενθώ, θρηνολογώ, μοιρολογώ, στον ίδ., Ευρ.

Φράση:

Θρηνώ καὶ οδύρομαι, ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον, καὶ ἴδω ἐν τοῖς τάφοις κειμένην τὴν κατ' εἰκόνα Θεοῦ, πλασθεῖσαν ἡμῖν ὠραιότητα, ἄμορφον, ἄδοξον, μὴ ἔχουσαν εἶδος. "Ὡ τοῦ θαύματος! τί τὸ περὶ ἡμᾶς, τοῦτο γέγονε μυστήριον; Πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ; πῶς συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ;" Ὄντως Θεοῦ προστάξει, ὡς γέγραπται, τοῦ παρέχοντος τοῖς μεταστᾶσι τὴν ἀνάπαυσιν.

Δοξαστικὸν τοῦ εσπερινοῦ τοῦ ψυχοσαββατοῦ. Ηχος πλ. 4

Ολοφύρομαι

μέλ. -όλοφύρομαι, αόρ. α' ώλοφύράμην, Επικ. β' και γ' ενικ. όλοφύραο, όλοφύρατο· μτχ. Παθ. αορ. α' όλοφυρθείς· Ι. 1. αμτβ., **θρηνώ, θρηνολογώ, οδύρομαι, κλαίω**, σε Όμηρ. κ.λπ. 2. **θρηνώ** ή συμπάσχω για τις συμφορές άλλων, δείχνω οίκτο, σε Όμηρ.· με γεν., συμπονώ κάποιον, οικτείρω, σε Ομήρ. Ιλ. 3. **ζητιανεύω με κλάματα και θρηνωδίες, επικαλούμαι, ικετεύω**, καί μοι δός τήν χεῖρ', όλοφύρομαι, στο ίδ. 4. με απαρ., πώς όλοφύρειαι ἄλκιμος εἶναι; γιατί θρηνείς ενώ πρέπει να είσαι γενναίος; σε Ομήρ. Οδ. ΙΙ. 1. με αιτ., θρηνώ για κάτι, οδύρομαι, στο ίδ., Ηρόδ., Αττ. 2. συμπονώ, ελεώ, οικτείρω, σε Όμηρ.

Ετυμολογία:

Ίσως από το αρχαίο ρήμα **φῦράω**[ϋ], μέλ. -άσω [ᾱ], αόρ. α' έφύρασα — Παθ., αόρ. α' έφυράθην [ᾱ], Ιων. -ήθην, παρακ. πεφύρημαι· (φύρω)· 1. ανακατεύω αλεύρι ή κριθάρι έτσι ώστε να φτιάξω ζυμαρί, ζυμώνω, σε Ηρόδ., Ξεν.· γήν φυράσειν φόνω, κάνω τη γη έναν αιματηρό πολτό, σε Αισχύλ. — Παθ., οἴνω καί έλαίω πεφυραμένα ἄλφιτα, σε Θουκ. 2. μεταφ., μαλακήν φωνήν φυρασάμενος, **βγάζω μια μαλακή φωνή**, σε Αριστοφ.

Κοπετός

αρχαίο ουσιαστικό κοπετός < κόπτω + -ετός [πβ. τοκ-ετός, παγ-ετός]) = θρήνος, οδυρμός, γοερό κλάμα με χτυπήματα στο στήθος.

π.χ. «Όταν έγινε γνωστός ο θάνατος του παλληκαριού, **θρήνος και κοπετός** ακούγονταν από το σπίτι της οικογένειάς του»

Κλαυθμός

Κλαυμα, κλαμα, κλάψα, οδυρμός

Πλατεία **κλαυθμωνος**

Η πλατεία όπου μαζευοντουσαν οι απολυμενοι δημοσιοι υπαλληλοι που εδιναν τις θεσεις τους στα «δικα μας παιδιά » του νεοκλεγεντος κομματος. Ο Ελ. Βενιζελος καθιερωσε την μονιμοτητα των δημοσιων υπαλληλων αλλα ο κλαυθμων , η κλάψα εγινε εθνικο σπόρ.

18 φωνη εν Ραμά ηκουσθη κλαυθμος και οδυρμος πολυς Ραχηλ κλαιουσα τα τεκνα αυτης και ουκ ηθελεν παρακληθηναι οτι ουκ εισιν

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ 2:18-20

Αποδιδεται στον Ιερεμια, τον μεγαλο γκρινιαρη. Βλ. **ιερεμιαδες**

Κόπτομαι

Κόπτω : χτυπω, τεμνω

Γραῦς Α: οὔτος τί **κόπτεις**; μῶν έμέ ζητεῖς;

Νεανίας: Πόθεν;

Γραῦς Α: καί τήν θύραν γ' ἤραττες.

Αριστοφάνης - Εκκλησιαζουσαι 976

ἀλλ' οὐχί κόπτω τήν θύραν; παῖ, παιδίον.

ΜΑΘΗΤΗΣ βάλλ' ές κόρακας. τίς έσθ' ό κόψας τήν θύραν;

Κα. τίς ἔσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; τουτί τί ἦν; (1097)
 οὐδεὶς, ἔοικεν· ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον
 φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾶ;

Αριστοφάνης - Πλούτος 1097

Κόπτομαι: κτυπιεμαι.

Μέσ., κόπτομαι, χτυπώ το στήθος μου ή το κεφάλι μου από λύπη, Λατ. plangere, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Πλάτ. 2. κόπτεσθαί τινα, θρηνώ για κάποιον, Λατ. plangere aliquid, σε Ευρ. κ.λπ.

Σύνηθες σχημα, κατά τον θρηνο. Βλ. μοιρολόγι, μοιρολογίστρες. Σήμερα λέγεται ειρωνικά και με τη σημασία δήθεν ενδιαφέρομαι και αγωνίζομαι για κάτι .

Από το **κόπτομαι** ο **κοπετός**

Μοιρολόγια

Τα μοιρολόγια αποτελούν ένα είδος θλιβερών δημοτικών τραγουδιών (**θρηνωδίες**).

Έχουν θρηνητικό ύφος και απαγγέλλονται συνήθως από γυναίκες κατά το θάνατο συγγενικών ή αγαπημένων προσώπων, όπως είναι συγγενείς και φίλοι.

Ο

θάνατος ενός αγαπημένου αποτελεί μεγάλη απώλεια και συγκλονιστικό γεγονός

γι' αυτό και έχουν δημιουργηθεί άπειρα έργα αυτού του λογοτεχνικού είδους.

Η

οδύνη του θανάτου δημιουργεί έντονα συναισθήματα θλίψης και πένθους τα οποία εκφράζονται μέσω των μοιρολογιών. Μολονότι έχουν ελεγειακό ύφος πολλές φορές μετατρέπονται σε εγκωμιαστικά άσματα, αφού εξυμνούν και υπερτονίζουν τις χαρές της ζωής και την βαθύτατη αγάπη του ανθρώπου για αυτή, την οποία ο θάνατος στερεί.

Παράλληλα, υμνούν και εγκωμιάζουν τις αρετές του νεκρού . Θυμούνται τα έργα και τις καλές πράξεις που έκανε κατά τη διάρκεια της ζωής του, παραλείποντας βέβαια τις περισσότερες φορές τα ελαττώματα του και τις άσχημες στιγμές που έζησαν μαζί. Συχνά ,όμως, πολλές γυναίκες κατηγορούν τον πεθαμένο, συνήθως όταν αυτός είναι ο άντρας τους, διότι μένουν μόνες τους και δεν έχουν κάποιο σύντροφο να τις στηρίζει και να συμπορευτούν στη ζωή.

Φράσεις

Δεν θα βαλω τη γατα μου να κλαιει

Δεν θα λυπηθω.

κλαίω,

ρ. || χύνω δάκρυα || θρηνώ για κά-
 τι, μοιρολογώ || ελεεινολογώ || (μεσ.)

Πβλ. Αμεταβατο: κλαiei η μανα μου στο μνημα
Μεταβατικο: την Ρωμιοσύνη μην την κλαις.
Παθητικο κλαίγομαι : παραπονιέμαι, μεμψιμοιρώ
Κλαφτηκα: ικετευσα, παρεκαλεσα.

τραβάτε με κι ας κλαίω,

για όσους προσποιούνται ότι δε θέλουν κάτι που πολύ επιθυμούν, για όσους κάνουν πως δε θέλουν

Προσφυέστατη είναι η τουρκική **istemem yan cebime koy** : δεν το θελω, βαλτο στην πλαινή τσέπη μου. Λέγεται ειρωνικά για τη δωροδοκία. Η δωροδοκία επιπολάζει στην Τουρκία, αλλά και σε άλλες χώρες (δε λέμε ονόματα).

κλαιν οι χήρες, κλαιν κι οι παντρεμένες,

γι' αυτούς που παραπονιούνται και μεμψιμοιρούν χωρίς λόγο.

αν δεν κλάψει το παιδί, δεν τον δίνει η μάνα του βυζί (παρ.),

πρέπει να απαιτεί κάποιος το δίκιο του για να το βρει ·

Πβλ. Το ευαγγελικό *Αιτείτε, και δοθήσεται υμίν· ζητείτε, και ευρήσετε· κρούετε, και ανοιγήσεται υμίν. πός γάρ ο αιτών λαμβάνει και ο ζητών ευρίσκει και τώ κρούοντι ανοιγήσεται.*" (Ματθ. 7, 7-8).

να κλαίει η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα

Για σοβαρό δυστύχημα · Συνηθεστερο να χανει η μανα το παιδι ... κν. χαμός , συμφορά.

δεν κλαίω κείνα που 'παθα, μόνο τα θέλω πάθει

Δε θρηνώ για τα παθήματα του παρελθόντος, αλλά για εκείνα που θα 'ρθουν (για τις συνέπειες τους).

Κάθε συσχετισμός με την παρούσα οικονομική κατάσταση της χώρας είναι συμπτωματικός και εκτός των προθέσεων του συντάκτη.

είναι για να τον κλαις,

ή *Είναι για κλάματα*
αξιοθρήνητος

ούτε κλαίει ούτε γελάει,

για κάτι μέτριας ποιότητας

κλαίει τη μοίρα του

για παθητική αντιμετώπιση μιας δύσκολης κατάστασης. Βλ. αρχαίο ελληνικό επιθετο [μεμψίμοιρος](#) .

είναι να τον κλαίνε και οι ρέγκες,

για κάποιον που έχει αξιοθρήνητη όψη ή βρίσκεται σε άθλια κατάσταση ·

Φλ. Λημμα [γελάν και οι ρέγκες](#) στις [ΦΡΑΣΕΙΣ](#)

Κάποτε οι ρεγκες αντικαθίσταται απο κότες.

κλάφ' τα (Χαράλαμπε)!

για να εκφράσουμε τη συμπόνια μας ή τον οίκτο μας σε κάποιον που θεωρούμε ότι βρίσκεται

σε πολύ δύσκολη θέση, της οποίας προβλέπουμε τις δυσάρεστες συνέπειες.

Πβλ.το δημωδες ασμα *Ελα βρε Χαραλάμπε να σε παντρέψουμε* (με το ζορι παντρεία),
οπότε δικαιολογημενα ο Χαραλαμπος κλαίει.

Θρηνώ και οδυρομαι

Από την νεκρωσιμη ακολουθια και Δοξαστικο του εσπερινου του Ψυχοσαββατου. Σε ηχο πλαγιο τέταρτο.

*Θρηνώ και οδύρομαι, όταν έννοήσω τόν θάνατον, και ίδω έν τοίς τάφοις
κειμένην τήν κατ' εικόνα Θεοῦ, πλασθεῖσαν ἡμῖν ώραιότητα, ἄμορφον, ἄδοξον, μὴ
ἔχουσαν εἶδος. Ὡ τοῦ θαύματος! τί τὸ περι ἡμᾶς, τοῦτο γέγονε μυστήριον; Πῶς
παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ; πῶς συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ; Ὅντως Θεοῦ προστάζει,
ὡς γέγραπται, τοῦ παρέχοντος τοῖς μεταστᾶσι τήν ἀνάπαυσιν.*

εκδηλώνω τη λύπη μου με έντονο κλάμα · λέγεται και κλαίω και οδύρομαι

Θα κλάψεις πικρά

Θα το μετανιώσεις, Θα το πληρώσεις (αυτό που έκανες) ·

Ο πρώτος διδάξας ο Πέτρος: και εξελθών έξω έκλαυσεν πικρώς.

Αυτά όταν αλεκτωρ εφωνησεν. Αργοτερα όλα ξεχάστηκαν και έλαβε τα κλειδιά της βασιλείας, απέκτησε μονιμη θέση ως θυρωρος του παραδεισου και κληροδοτει τις αρμοδιοτητες του ως αρχιαποστολος στον εκαστοτε πάπα.

Ας κλαίει που τα 'χει.

ας τα κλαίει αυτός που τα 'χει, ας λυπάται για την αδιαφορία των εργαζομένων έναντι του κυρίου, του ιδιοκτήτη

.

Έριξε μαύρο κλάμα

Το μαυρο υποδηλωνει το δυστυχισημενο κλαμα, το κλαμα του δυσυχους. Αντιστοιχο του τουρκικου καρα

Υπαρχουν και δακρυα χαρας.

Είναι να τον κλαις ή Είναι για κλάματα

Είναι αξιοθρήνητος

Ένα κλάμα ... μα τι κλάμα

Η επαναληψη ενός ουσιαστικού με αυτή την μορφή σημαίνει επιταση. Δηλ. ένα τρομερο, γοερο κλάμα.

Για κλάματα

Για κατι ή καποιον , που είναι τόσο άθλιο, ώστε προκαλεί ειρωνικά σχόλια

τον πήραν τα κλάματα ή έβαλε τα κλάματα

άρχισε να κλαίει, παρασύρθηκε από κάτι συγκινητικό. ·

Πβλ. Συν + κίνηση : συναισθηματική, θλιβερή, καταθλιπτική κατάσταση.

για γέλια και για κλάματα,

Για κωμικοτραγικές τραγελαφικές καταστάσεις.

Κόπτεται υπέρ των συμφερόντων των εργαζομένων.

Παριστάνει ότι ενδιαφέρεται. Χαρακτηρίζει εργατοπατερες συνδικαλιστες που δεν εχουν δουλέψει ποτε στη ζωη τους.

Lacrimae rerum

Λατινική φράση που σημαίνει «**δάκρυα των πραγμάτων**» παρμένη από την Αινειάδα του Βιργιλίου:

Sunt hic etiam sua praemia laudi;

sunt **lacrimae rerum** et mentem mortalia tangunt.

Solve metus; feret haec aliquam tibi fama salutem

Έχει την έννοια :«και τα άψυχα πράγματα συγκινούν» .

Οι στιχοι ενεπνευσαν τον ποιητη **Λαμπρο Πορφύρα** να συνθέσει το ομωνυμο ποιημα του:

Lacrimae rerum

Ήμοιρη! τὸ σπιτάκι μας ἐστοίχωσεν
ἀπὸ τὴν ὀμορφιά σου τὴν θλιμμένη·
στοὺς τοίχους, στὸν καθρέφτη, στὰ εἰκονίσματα,
ἀπὸ τὴν ὀμορφιά σου κάτι μένει.
Κάτι σὰ μόσκου μυρωδιά, κι ἀπλώνεται
καὶ τὸ φτωχὸ σπιτάκι πλημμυρίζει,
κάτι σὰ φάντασμα, θολὸ κι ἀνέγγιχτο,
κι ὅπου περνᾷ σιγὰ τὸ κάθε ἀγγίζει.
Ὅξω, βαρὺ, μονότονο ψιχάλισμα
δέρνει τὴ στέγη μας· καὶ τότε ἀντάμα
τὰ πράματα ποὺ ἀγιάσανε τὰ χέρια σου
ἀρχίζουν ἓνα **κλάμα**... καὶ ἓνα **κλάμα**...
Κι ἀπ' τὴ γωνιά ὁ καλὸς τῆς Λήθης σύντροφος,
τ' ἀγαπημένο μας παλιὸ ρολόι,
τραγουδιστὴς τοῦ χρόνου, κι αὐτὸς **κλαίοντας**
ρυθμίζει ἀργά, φριχτά, τὸ **μοιρολόι**...

Παροιμίες

“Όποιος γελά την Παρασκευή, κλαίει την Κυριακή.

(Νάξου).βλ. και την επομενη

“Όποιος έγέλα το ταχύ, κλαίει πριχού βραδιάσει.

Η ευτυχια ποσκαιρος

κάλλιο να κλάψει το παιδί, παρά να κλάψει η μάνα (παρ.),

ο πόνος του παιδιού για το χαμό του γονιού ξεπερνιέται πιο εύκολα απ’ ό,τι ο πόνος

του γονιού που χάνει το παιδί του ·

κλαίει ο νιος απάντρευτος, κλαίει και παντρεμένος (παρ.),

για άνθρωπο που δεν ικανοποιείται με τίποτα ·

Επώνυμο

Βούρκας

Ισως Βουρκάς = ο κατασκευαστης βουρκών ή βουργιών και όχι απο το βουρκος ή βουρκωνω.

Ποίηση

Λήθη

Καλότυχοι οί νεκροί που λησμονᾶνε
τήν πίκρια τῆς ζωῆς. Ὄντας βυθίσει
ὁ ἥλιος καί τὸ σούρουπο ἀκλουθήσει,
μὴν τοὺς **κλαῖς**, ὁ καημός σου ὅσος καί νᾶναι.

Τέτοια ὥρα οἱ ψυχές διψοῦν καί πᾶνε
στῆς λησμονιᾶς τὴν κρουσταλλένια βρύση·
μὰ **βοῦρκος** τὸ νεράκι θὰ μαυρίσει,
ἂ στάξει γι’ αὐτὲς **δάκρυ** ὅθε ἀγαπᾶνε.

Κι ἂν πιοῦν θολὸ νερὸ ξαναθυμοῦνται.
Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφοδύλι,
πόνους παλιούς, ποὺ μέσα τους κοιμοῦνται.

Ἄ δὲ μπορεῖς παρὰ νὰ **κλαῖς** τὸ δεῖλι,
τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς **θρηνήσουν**:
Θέλουν μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

Λορέντζος Μαβίλης (1860 - 1912) , ποιητής, κυρίως σονέτων, δημοτικιστής καὶ ἔθνικὸς ἀγωνιστής.

Υποσημειώσεις

Λάμπρος Πορφύρας

Γεννήθηκε το 1879 στα Καρδάμυλα της Χίου και λίγα χρόνια αργότερα μετακόμισε με την οικογένειά του πρώτα στην Ερμούπολη της Σύρου και το 1884 στον Πειραιά. Γράφτηκε στη Νομική Σχολή Αθηνών αλλά δεν πήρε το πτυχίο λόγω βαριάς ασθένειας. Πολέμησε στους Βαλκανικούς πολέμους, αλλά και στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο ενώ πήρε μέρος και στην κίνηση για τη δημοτική γλώσσα και υπήρξε από τους ιδρυτές της Σοσιαλιστικής Δημοτικιστικής Ένωσης ή κίνησης οποία είχε σκοπό την επικράτηση του Σοσιαλισμού και του Δημοτικισμού. Το 1923 τιμήθηκε με το Εθνικόν Αριστείον Γραμμάτων και Τεχνών. Πέθανε στον Πειραιά το 1932. Ο Πορφύρας ήταν πρώτος εξάδελφος του αρχιτέκτονα και Ακαδημαϊκού Δημήτρη Πικιώνη και του δημοσιογράφου και συνιδρυτή της εφημερίδας Το Βήμα Γεωργίου Συριώτη.

Copyright© 2015-2017 by Aris Stougiannidis AENAON